

## TRENTA, QUARANTA

juici dels erudits d'allà).

Tremunt, V. Tramon

### TRENTA, QUARANTA etc.

És un dels nombres «paradigmàtics» usats en la conversa, per a quantitats que no ens lleu de precisar: «trenta o quaranta» es diuen sovint amb aquest pa-<sup>10</sup> per, tant com «tres o quatre». Per això també fou freqüent emprar *trenta* i els seus derivats, per a institucions, valors que s'adquireixen etc.; cf., p. ex., els que documenta *AlcM* als arts. *trentenari*, *trentí*, *trentinal* o per a entitats històriques o llegendàries («els <sup>15</sup> *Trenta Tirans d'Atenes*», «Alí Babà i els *Quaranta bandits*...»).

Això també es reflecteix en NLL menors. Carrer de *Trentaclus*, que hem explicat, s. v. *Cinlaus*; *Séquia de la Trenta* (1861); de *Trenta* o *Trentena* en els te.<sup>20</sup> de Quartell de les Valls i de Morvedre (xxx, 12.21 i 27). Son *Trenta-dos*, te. Algaida (xl, i Masc. 26E12). Motor de *Trenta-quatre*, te. Torís (xxx, 152.24). Una *trentena*, per a jocs de diversos objectes concrets, en el Matarranya i a Mallorca (*AlcM*). *Trentenes*, lloc menor en el te. de Xàbia (xxxiii, 89.22).

TRENTAPASSES, veïnat i esgl. rural en el Vallès a prop de Llinars, agre. a Vilalba Sasserra (*N.C.E.C.* etc.). CCandí ho explica així: quan se consagrava una iglésia o monestir solia dedicar-s'hi a l'entorn altre espai major, que es considerava sagrat, i usualment era de 30 passes: per ço *Trentapasses* --- en el Vallès» (*N. Hi. de St. Hilari Sacalm*, p. 13). Sigui això o alludeixi a l'espai planer del collet (on s'alça aquesta església), de tota manera és un cas més de l'ús paradigmàtic en qüestió.<sup>35</sup>

Altra localitat poblada i consagrada: Santa Llúcia de TRENTERES, poblet disseminat entre la Garrotxa i el Gironès, a 1k5 del cap del mun., Santa Pau (GGC, 814): Santuari de Sta. Llúcia de *Trenteres*,<sup>40</sup> abans de *San Simplicí* i Sant Eudald, i allí, veïnat de *Sta. Llúcia*, 89 hab. (ibid., p. 781). El que és viu i usual és l'hagionímic, sense el determinatiu: *sânta lúsiã*, a Mieres, Casac. 1920; jo el pregunto en va a Santa Pau (xx, 22) on només donen raó de *sânta lúsiã* i<sup>45</sup> *Hostal de Sta. Ll.* (xx, 19); però confirmat per Monsalv., que li diu «Santa Lucia de *Treinteras*» (xviii, 133), sense citar-ne documents, però essent cosa d'ell no serà castellanisme sinó nom que ha trobat en escrits catalans o menys antics. D'altra banda el trobo en font escrita: és *Treintenas* (Madoz i GGC), on bé podria ser acastellanat, però amb terminació diferent que podria ser originària perquè *Trentenes* tindria una derivació natural, conforme als altres noms citats abans, i *Trentenes* > *Trenteres* fóra natural dissimilació. Convindria trobar documentació més certa.<sup>55</sup>

Ara bé, a l'art. *Quaranta*, supra, hem parlat del que sembla un nom paral·lel d'aquest: Sant Marçal de *Quarantelles*, uns 30 k. més a l'Est: també veïnat i esglesia, en el Gironès, agre. al mun. de Vilademuls. Allí<sup>60</sup>

hem imaginat que vingui, per dissimilació, de \**Quarantenes*, formació paral·lela a la var. *Trentenes*, ací a penes coneguda, mentre que *Quarantelles* ja es troba documentada d'antic, en la forma ja dissimilada: *Quarantella*, l'a. 1097, i *-ella* (o *-ells*) en els anys 941, 956 i 1175.

Quant al nostre, la manca de documentació antiga és majorment lamentable, perquè sembla relacionar-s'hi un altre NL veí, més problemàtic, i amb dades encara més deficients. Collet de TRENTINYA, entre Sant Miquel de Campmajor i Granollers de Rocacorba, en la serra que va de Rocacorba al collet de *Bastarra* (així en el m. IGC). El bon inf. de St. Aniol de Finestres, preguntat directament, repeteix (a. 1968), com nom ben conegut, «Collet de *trèntinã*, però no sé on és». De tota manera l'inf. de Pujarnol me l'havia indicat (1964) espontàniament, situant-lo prop de Rocacorba (xliv, 131); ell no sabia que hi hagi hagut un mas d'aquest nom però ell (i un altre, de St. Esteve) hi indicaren altres noms menors veïns. Té aire d'un nom de predi romà en *-IANUM*; però no es veu gaire un NP llatí que hi doni base (res semblant en Skok). El cas és que aquest lloc es troba uns 6 k. al SE. de Sta. Ll. de *Trenteres*, *-enes*, en el mateix massís muntanyós, i separats només per una punta del te. de Mieres. En seria, potser, un derivat antic *Treintinar* > *Treinteinã* > *-tinã?*: rebuscat (i massa suposat: amb tan mala documentació).

O potser, tanmateix TERENTINIANUM, de *Terentinus* (Schulze). Esperem que aquesta nota provoqui l'aparició de més clarícies.

*Trentapasses, Trentenes, Trentinyà, V. Trenta*

### TREP, TREPAT

Derivats del verb *tregar* 'perforar' (*DECat* VIII, 768 ss.); *trep* 'estrip', 'forat' (770b56 ss.). El *Trèp*, accident del terme, tan rocós, de Llucena, en un paratge on va seguit d'uns altres, que es diuen *El Trenc* (xxix, 110.11). *Treps* devia ser un lloc de Segarra, del qual provindria G<uilem>de *Treps*, natural de Cervera (a. 1323), autor d'una narració de pelegrinatges, «Romaratges», p. p. Josep Pijoan (*AIEC* 1910).

S. XIV: Roques *Trepades*, lloc dels Ports de Tortosa, en el procés de límits entre Rafalgarí, Arnes i Horta de St. Joan (arx. Mun. de Tortosa), del qual ens dona extrets Albert Curto. També *trepat* aplicat a vestits, d'on probablement el cognom *Trepat*, sobrenom del qui en portava p. ex. Cal *Trepat*, a Castellserà i altres 3 pobles del N. del Princ. (*AlcM*).

Amb aquests noms ajuntem els derivats d'un homònim de sentit i origen diferent, *tregar* 'saltironar' (fr. ant.) 'ballar' (oc. ant.), que no fou estrany al cat. antic: un testimoni del S. xv en *DECat*, 774b20, i n. 4; d'on provenen derivats dialectals *trepejar*, *trepinar*; i en particular alguns NLL pirinencs: Coll *Trepador*, en el terme de L'Albera (xxiv, 171); *El Trepador*, cim de muntanya damunt Argelers (xxv, 44.25), són